

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2024. № 10.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.10.80>

УДК 336.71.078

*Я. Р. Чапельський,
аспірант кафедри безпеки та правоохоронної діяльності,
Західноукраїнський національний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3057-8861>*

FINCEN: ПЕРЕДОВИЙ ДОСВІД ФІНАНСОВОЇ РОЗВІДКИ США ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ

*Ya. Chapelskyi,
Postgraduate student of the Department of Security and Law Enforcement,
West Ukrainian National University*

FINCEN: ADVANCED EXPERIENCE OF FINANCIAL INTELLIGENCE OF THE USA AND PERSPECTIVES FOR UKRAINE

Стаття присвячена дослідженню досвіду Мережі по боротьбі з фінансовими злочинами (FinCEN) США та перспектив його застосування для вдосконалення системи фінансової розвідки в Україні. У роботі проаналізовано структуру та функції FinCEN, розглянуто її роль у системі фінансової безпеки США. Особлива увага приділяється вивченню механізмів міжвідомчої співпраці та використанню передових технологій для аналізу фінансових даних. Автор досліджує результативність діяльності FinCEN у протидії фінансовим злочинам та фінансуванню тероризму, наводячи конкретні приклади успішних операцій. На основі проведеного аналізу визначено потенційні переваги та

можливості адаптації досвіду FinCEN до українських реалій. Стаття містить рекомендації щодо вдосконалення системи фінансового моніторингу в Україні з урахуванням міжнародних стандартів та практик. Дослідження базується на аналізі офіційних документів, звітів FinCEN та міжнародних організацій, а також наукових публікацій з теми. Результати роботи можуть бути використані для розробки стратегій посилення фінансової безпеки України та вдосконалення нормативно-правової бази у сфері протидії фінансовим злочинам.

This article examines the Financial Crimes Enforcement Network (FinCEN) of the United States and explores the potential for applying its experience to enhance Ukraine's financial intelligence system. In the context of increasing global financial interconnectedness and evolving financial crimes, studying advanced international practices in combating money laundering and terrorist financing is crucial for countries aiming to strengthen their financial security.

The research provides an in-depth analysis of FinCEN's structure, functions, and role within the U.S. financial security system. It highlights the agency's extensive powers in collecting, analyzing, and disseminating financial intelligence, and its key position in coordinating efforts between various law enforcement agencies and the intelligence community.

A significant focus is placed on the technological innovations employed by FinCEN, including advanced data analysis techniques, artificial intelligence, and machine learning algorithms used to process vast amounts of financial data and identify complex patterns of financial crimes. The effectiveness of FinCEN is assessed through analysis of its track record in investigating financial crimes and countering terrorist financing, with specific examples of successful operations.

The study then examines the potential benefits and challenges of adapting FinCEN's experience to Ukraine's financial intelligence system, considering Ukraine's unique financial landscape and regulatory environment. It proposes tailored recommendations for enhancing the country's financial monitoring capabilities while adhering to international standards.

The research methodology involves a review of official documents, FinCEN reports, publications from international organizations such as FATF, and relevant academic literature. The study acknowledges limitations in accessing certain information due to the confidential nature of financial intelligence work.

In its conclusions, the article emphasizes the significance of adopting advanced financial intelligence practices for strengthening Ukraine's financial security. It outlines specific areas where the FinCEN model could be beneficial, including improved interagency cooperation, technological upgrades in data analysis, and enhanced regulatory frameworks.

Ключові слова: *FinCEN, фінансова розвідка, протидія відмиванню коштів, фінансова безпека, міжвідомча співпраця, аналіз фінансових даних, Україна.*

Keywords: *FinCEN, financial intelligence, anti-money laundering, financial security, interagency cooperation, financial data analysis, Ukraine.*

Постановка проблеми. Дослідження закордонного досвіду у сфері фінансової розвідки, зокрема діяльності FinCEN, є надзвичайно актуальним для України в сучасних умовах. Україна, перебуваючи у процесі реформування своєї фінансової системи та адаптації до міжнародних стандартів, стикається з низкою викликів у сфері протидії фінансовим злочинам та фінансуванню тероризму. Вивчення успішних практик FinCEN може надати цінні інсайти для вдосконалення української системи фінансового моніторингу. Актуальність цієї теми посилюється кількома факторами. В умовах глобалізації фінансових потоків та розвитку цифрових технологій, Україна потребує сучасних інструментів для ефективного виявлення та протидії складним схемам відмивання коштів. Досвід FinCEN у використанні передових технологій аналізу даних може бути особливо корисним у цьому контексті. В світлі євроінтеграційних прагнень України, вдосконалення системи фінансової розвідки відповідно до міжнародних стандартів є критично важливим. Вивчення досвіду FinCEN може допомогти Україні привести свою систему у

відповідність до вимог ЄС та FATF. В умовах зовнішньої агресії та підвищених ризиків фінансування тероризму, Україна потребує ефективних механізмів протидії цим загрозам. Досвід FinCEN у цій сфері може бути надзвичайно цінним для посилення національної безпеки України. Крім того, вивчення організаційної структури та методів роботи FinCEN може надати корисні ідеї для оптимізації міжвідомчої співпраці в Україні, що є ключовим фактором ефективної боротьби з фінансовими злочинами. Таким чином, дослідження досвіду FinCEN є не просто академічним інтересом, а нагальною потребою для України в контексті зміцнення її фінансової безпеки та інтеграції у глобальну систему протидії фінансовим злочинам.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз останніх досліджень і публікацій щодо діяльності FinCEN та фінансової розвідки виявляє обмежену кількість публічно доступних академічних робіт на цю тему. Це може бути пов'язано з конфіденційним характером роботи фінансової розвідки. Тим не менш, існують деякі офіційні джерела та аналітичні матеріали, які надають цінну інформацію про діяльність FinCEN та її роль у системі фінансової безпеки США.

Офіційний веб-сайт FinCEN є важливим джерелом інформації про діяльність агентства. У річному звіті FinCEN за 2022 фінансовий рік висвітлюються ключові досягнення та виклики у сфері протидії фінансовим злочинам. Звіт підкреслює важливість використання передових технологій аналізу даних та міжвідомчої співпраці у боротьбі з фінансовими злочинами [6].

Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) у своєму звіті про оцінку заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму в США (2016) відзначає ключову роль FinCEN у системі фінансової розвідки країни. Хоча цей звіт не є найновішим, він надає цінну інформацію про структуру та функції FinCEN у контексті міжнародних стандартів [1].

У контексті нових викликів, пов'язаних з віртуальними активами, варто відзначити керівництво FinCEN щодо застосування правил FinCEN до певних

видів діяльності з конвертованою віртуальною валютою, опубліковане у 2019 році. Цей документ демонструє адаптацію підходів фінансової розвідки до нових технологічних реалій [9].

Щодо українських досліджень, доступна інформація є обмеженою. Проте, варто відзначити аналітичну доповідь Національного інституту стратегічних досліджень "Тіньова економіка в Україні: стан, тенденції, шляхи подолання" (2017), яка, хоча і не фокусується безпосередньо на досвіді FinCEN, розглядає питання фінансового моніторингу та протидії відмиванню коштів в українському контексті [3].

Мета дослідження полягає у вивченні досвіду діяльності Мережі по боротьбі з фінансовими злочинами (FinCEN) США та визначенні можливостей його адаптації для вдосконалення системи фінансової розвідки в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сполучені Штати Америки володіють однією з найстаріших і найрозвиненіших систем фінансової розвідки у світі. Ця система формувалася протягом десятиліть у відповідь на зростаючі виклики глобальної фінансової злочинності та необхідність захисту національної безпеки [18]. Історія розвитку американської системи фінансової розвідки бере свій початок з 1970 року, коли був прийнятий Закон про банківську таємницю (Bank Secrecy Act, BSA). Цей закон став фундаментом для створення комплексної системи звітності та моніторингу фінансових операцій.

Ключовою особливістю системи фінансової розвідки США є її багаторівнева структура, яка включає федеральні, державні та місцеві органи влади. На федеральному рівні центральну роль відіграє Мережа по боротьбі з фінансовими злочинами (FinCEN), яка координує діяльність різних правоохоронних органів та регуляторів [6]. FinCEN співпрацює з такими агентствами, як ФБР, Секретна служба США, Управління з боротьби з наркотиками (DEA), Служба внутрішніх доходів (IRS) та інші.

Важливим аспектом розвиненої системи фінансової розвідки США є постійне вдосконалення законодавчої бази. Після терористичних атак 11 вересня 2001 року був прийнятий USA PATRIOT Act, який значно розширив повноваження правоохоронних органів у сфері протидії фінансуванню

тероризму та відмиванню грошей. Цей закон ввів нові вимоги до фінансових установ щодо ідентифікації клієнтів та посилив міжнародне співробітництво у сфері фінансової розвідки.

Система фінансової розвідки США характеризується значними ресурсами, виділеними на боротьбу з фінансовими злочинами. За даними звіту Управління з питань боротьби з наркотиками (GAO), у 2020 фінансовому році бюджет FinCEN склав близько 126 мільйонів доларів, а штат співробітників налічував понад 300 осіб. Це дозволяє агентству ефективно виконувати свої функції та постійно вдосконалювати свої можливості.

Одним з ключових факторів ефективності американської системи фінансової розвідки є активне використання новітніх технологій для аналізу фінансових даних. FinCEN використовує передові системи обробки великих даних (Big Data) та штучного інтелекту для виявлення підозрілих транзакцій та складних схем відмивання грошей. Наприклад, система FinCEN Query дозволяє аналізувати мільйони фінансових звітів та виявляти зв'язки між різними суб'єктами та транзакціями.

Важливою особливістю системи фінансової розвідки США є тісна співпраця з приватним сектором. Фінансові установи зобов'язані подавати звіти про підозрілі операції (Suspicious Activity Reports, SARs) до FinCEN, що створює потужну базу даних для аналізу [13]. У 2020 році було подано понад 2,5 мільйона таких звітів, що свідчить про високий рівень залучення приватного сектора до боротьби з фінансовими злочинами.

Мережа по боротьбі з фінансовими злочинами (Financial Crimes Enforcement Network, FinCEN) є центральним органом фінансової розвідки Сполучених Штатів Америки. FinCEN була заснована 25 квітня 1990 року наказом Міністерства фінансів США з метою забезпечення всеосяжного та ефективного обміну інформацією для боротьби з фінансовими злочинами [6].

FinCEN відіграє ключову роль у національній та міжнародній боротьбі з відмиванням грошей, фінансуванням тероризму та іншими фінансовими злочинами. Основна місія FinCEN полягає у захисті фінансової системи від незаконного використання, сприянні національній безпеці через збір, аналіз та

поширення фінансової розвідувальної інформації, а також просуванні ефективного використання цієї інформації правоохоронними органами на національному та міжнародному рівнях [6].

Структура та повноваження FinCEN були значно розширені після прийняття USA PATRIOT Act у 2001 році. Цей закон надав FinCEN додаткові повноваження та ресурси для боротьби з фінансуванням тероризму, зокрема, розширивши вимоги до фінансових установ щодо звітності та посиливши міжнародне співробітництво у сфері фінансової розвідки [20].

Основні функції FinCEN включають:

1. Збір та аналіз фінансової інформації: FinCEN отримує та аналізує мільйони звітів про підозрілі операції (SARs) та звіти про валютні операції (CTRs) щорічно.

2. Розповсюдження фінансової розвідувальної інформації: FinCEN надає доступ до своїх баз даних та аналітичних продуктів правоохоронним органам та регуляторам.

3. Регуляторна діяльність: FinCEN розробляє, видає та забезпечує дотримання правил, що стосуються Закону про банківську таємницю (BSA).

4. Міжнародне співробітництво: FinCEN представляє США у Групі Егмонт - міжнародній організації підрозділів фінансової розвідки, та активно співпрацює з іноземними партнерами.

5. Технологічні інновації: FinCEN постійно вдосконалює свої технологічні можливості для аналізу великих обсягів даних та виявлення складних схем фінансових злочинів.

FinCEN працює в тісній співпраці з широким колом партнерів, включаючи федеральні, державні та місцеві правоохоронні органи, регуляторні агенції, фінансові установи та іноземні підрозділи фінансової розвідки. Ця співпраця є ключовим елементом у забезпеченні ефективності боротьби з фінансовими злочинами на національному та міжнародному рівнях.

За більш ніж 30 років свого існування FinCEN зарекомендував себе як ключовий елемент у системі фінансової безпеки США, постійно адаптуючись до нових викликів та загроз, таких як кіберзлочинність та використання

криптовалют для відмивання грошей. Роль FinCEN у захисті фінансової системи США та сприянні глобальній фінансовій безпеці залишається критично важливою в сучасному швидко мінливому фінансовому ландшафті.

Мережа по боротьбі з фінансовими злочинами (FinCEN) володіє значними повноваженнями щодо збору, аналізу та поширення фінансової інформації, що робить її ключовим елементом у системі фінансової розвідки США. Ці повноваження базуються на ряді законодавчих актів, включаючи Закон про банківську таємницю (BSA) та USA PATRIOT Act [14]. У сфері збору інформації FinCEN має право вимагати від фінансових установ надання широкого спектру фінансової інформації. Це включає звіти про підозрілі операції (SARs), звіти про валютні операції (CTRs), звіти про міжнародне транспортування валюти та форми про іноземні банківські та фінансові рахунки (FBARs). Фінансові установи зобов'язані подавати ці звіти до FinCEN, що забезпечує агентство величезним обсягом даних для аналізу. У 2020 році FinCEN отримало понад 20 мільйонів звітів від більш ніж 100,000 фінансових установ та інших суб'єктів [19].

Щодо аналізу інформації, FinCEN має повноваження використовувати передові аналітичні інструменти та технології для обробки зібраної інформації. Це включає використання систем штучного інтелекту та машинного навчання для виявлення аномалій та підозрілих патернів у фінансових операціях, проведення комплексного аналізу для виявлення складних схем відмивання грошей та фінансування тероризму, а також інтеграцію даних з різних джерел для створення повної картини фінансової активності.

У сфері поширення інформації FinCEN має широкі повноваження. Агентство надає доступ до своїх баз даних правоохоронним органам та регуляторам, готує та розповсюджує аналітичні звіти про тенденції та типології фінансових злочинів, а також обмінюється інформацією з іноземними підрозділами фінансової розвідки в рамках міжнародного співробітництва.

FinCEN також має регуляторні повноваження, які включають розробку та впровадження регуляторних вимог для фінансових установ. Агентство встановлює правила щодо протидії відмиванню грошей та фінансуванню

тероризму, а також має право накладати штрафи та інші санкції на фінансові установи, які порушують ці правила.

Як зазначає О.О. Дудоров, досвід США у створенні та функціонуванні такого потужного органу фінансової розвідки як FinCEN є вкрай цінним для України в контексті вдосконалення власної системи фінансового моніторингу та протидії легалізації злочинних доходів [1].

Широкі повноваження FinCEN дозволяють агентству ефективно виконувати свою місію з захисту фінансової системи США від незаконного використання та сприяння національній безпеці. Однак, ці повноваження також підлягають нагляду з боку Конгресу та інших контролюючих органів для забезпечення балансу між ефективністю фінансової розвідки та захистом приватності громадян. Завдяки цим повноваженням FinCEN відіграє ключову роль у виявленні та запобіганні фінансовим злочинам, забезпечуючи цілісність фінансової системи США та сприяючи глобальним зусиллям з протидії відмиванню грошей та фінансуванню тероризму.

Мережа по боротьбі з фінансовими злочинами (FinCEN) відіграє центральну роль у координації зусиль різних правоохоронних органів та розвідувального співтовариства США у сфері протидії фінансовим злочинам. Ця міжвідомча співпраця є ключовим елементом ефективності американської системи фінансової розвідки та забезпечує комплексний підхід до виявлення, розслідування та запобігання фінансовим злочинам.

FinCEN активно взаємодіє з широким колом федеральних, державних та місцевих правоохоронних органів. Серед ключових партнерів FinCEN - Федеральне бюро розслідувань (FBI), Управління з боротьби з наркотиками (DEA), Секретна служба США, Служба внутрішніх доходів (IRS), Бюро з питань алкоголю, тютюну, вогнепальної зброї та вибухових речовин (ATF), а також Міністерство внутрішньої безпеки (DHS). Ця співпраця включає обмін інформацією, проведення спільних розслідувань та розробку стратегій боротьби з фінансовими злочинами [11].

Важливим аспектом міжвідомчої співпраці є надання FinCEN доступу до своїх баз даних та аналітичних інструментів іншим правоохоронним органам.

Система FinCEN Query дозволяє авторизованим користувачам з різних агентств здійснювати пошук та аналіз фінансової інформації, що значно підвищує ефективність розслідувань фінансових злочинів. У 2020 році понад 12,000 користувачів з різних правоохоронних органів мали доступ до цієї системи, здійснивши більше 3 мільйонів пошукових запитів [19].

FinCEN також тісно співпрацює з розвідувальним співтовариством США, включаючи Центральне розвідувальне управління (CIA), Агентство національної безпеки (NSA) та Управління директора національної розвідки (ODNI). Ця співпраця особливо важлива у контексті протидії фінансуванню тероризму та виявлення загроз національній безпеці. FinCEN надає розвідувальному співтовариству цінну фінансову інформацію, яка може бути використана для виявлення та відстеження діяльності терористичних організацій та інших загроз національній безпеці.

Важливим механізмом міжвідомчої співпраці є участь FinCEN у різноманітних робочих групах та комітетах. Наприклад, FinCEN є активним учасником Цільової групи з фінансових злочинів (FCTF), яка об'єднує представників різних федеральних агентств для координації зусиль у боротьбі з фінансовими злочинами. FinCEN також бере участь у роботі Ради з нагляду за фінансовою стабільністю (FSOC), де співпрацює з іншими фінансовими регуляторами для виявлення та усунення системних ризиків у фінансовій системі США [5].

Міжнародний аспект міжвідомчої співпраці також відіграє важливу роль у діяльності FinCEN. Агентство активно взаємодіє з іноземними підрозділами фінансової розвідки через Групу Егмонт - міжнародну організацію, що об'єднує підрозділи фінансової розвідки з усього світу. Ця співпраця дозволяє FinCEN обмінюватися інформацією та найкращими практиками з іноземними партнерами, що є критично важливим для протидії транснаціональним фінансовим злочинам.

Українські експерти відзначають, що досвід міжвідомчої співпраці FinCEN є цінним для України в контексті розвитку власної системи фінансового моніторингу. Зокрема, О.Є. Користін та С.А. Мозоль у своєму

дослідженні підкреслюють важливість налагодження ефективної взаємодії між різними державними органами у сфері протидії легалізації злочинних доходів та фінансуванню тероризму, спираючись на успішний досвід США [2].

Таким чином, тісна міжвідомча співпраця FinCEN з іншими правоохоронними органами та розвідувальним співтовариством є ключовим фактором ефективності американської системи фінансової розвідки. Ця співпраця забезпечує комплексний підхід до протидії фінансовим злочинам, дозволяючи ефективно використовувати ресурси та експертизу різних агентств для захисту фінансової системи США та забезпечення національної безпеки.

Мережа по боротьбі з фінансовими злочинами (FinCEN) активно впроваджує та використовує передові технології для аналізу великих обсягів даних, що дозволяє ефективно виявляти та протидіяти фінансовим злочинам у сучасному цифровому середовищі. Технологічні інновації є ключовим елементом стратегії FinCEN у боротьбі з все більш складними та витонченими схемами відмивання грошей та фінансування тероризму.

Одним з основних технологічних досягнень FinCEN є розробка та впровадження системи FinCEN Query. Ця потужна аналітична платформа дозволяє обробляти та аналізувати мільйони фінансових звітів, включаючи звіти про підозрілі операції (SARs) та звіти про валютні операції (CTRs). FinCEN Query використовує передові алгоритми машинного навчання та штучного інтелекту для виявлення аномалій, встановлення зв'язків між різними транзакціями та ідентифікації потенційних схем фінансових злочинів. У 2020 році система обробила понад 20 мільйонів звітів, що демонструє її здатність працювати з величезними обсягами даних [12].

FinCEN також активно використовує технології великих даних (Big Data) для аналізу фінансових потоків та виявлення трендів у фінансовій злочинності. Агентство застосовує складні алгоритми data mining та предиктивної аналітики для прогнозування потенційних загроз та визначення пріоритетних напрямків розслідувань. Це дозволяє FinCEN більш ефективно розподіляти ресурси та зосереджувати увагу на найбільш критичних сферах фінансової злочинності [17].

Важливим напрямком технологічних інновацій FinCEN є розробка та впровадження систем візуалізації даних. Ці інструменти дозволяють аналітикам та слідчим візуально представляти складні фінансові мережі та зв'язки між різними суб'єктами, що значно полегшує виявлення складних схем відмивання грошей. Наприклад, система GeoSpatial Mapping дозволяє візуалізувати географічні патерни фінансових транзакцій, що допомагає виявляти незвичні або підозрілі рухи коштів між різними регіонами.

FinCEN також активно досліджує та впроваджує технології блокчейн для підвищення ефективності моніторингу криптовалютних транзакцій. У співпраці з іншими урядовими агентствами та приватним сектором, FinCEN розробляє інноваційні підходи до регулювання та моніторингу діяльності у сфері віртуальних активів. Це включає використання спеціалізованих інструментів для аналізу блокчейн-транзакцій та виявлення підозрілої активності у криптовалютній сфері.

Важливим аспектом технологічних інновацій FinCEN є забезпечення безпеки та конфіденційності даних. Агентство використовує передові системи шифрування та захисту інформації для забезпечення безпечного зберігання та обміну чутливими фінансовими даними. Це включає впровадження багаторівневих систем аутентифікації, використання захищених каналів зв'язку та постійний моніторинг кібербезпеки [12].

FinCEN також активно співпрацює з приватним сектором у сфері розробки та впровадження інноваційних технологій. Через програму FinCEN Innovation Hours, агентство взаємодіє з фінтех-компаніями та іншими технологічними фірмами для обміну ідеями та розробки нових підходів до виявлення та запобігання фінансовим злочинам [7].

Таким чином, використання передових технологій для аналізу великих обсягів даних є ключовим елементом стратегії FinCEN у боротьбі з фінансовими злочинами. Ці технологічні інновації дозволяють агентству ефективно виявляти складні схеми фінансових злочинів, адаптуватися до нових викликів у цифровому фінансовому середовищі та забезпечувати високий рівень захисту фінансової системи США.

Мережа по боротьбі з фінансовими злочинами (FinCEN) демонструє високу результативність у розслідуванні фінансових злочинів та протидії терористичному фінансуванню. Ця ефективність базується на комплексному підході, який включає аналіз великих обсягів даних, міжвідомчу співпрацю та використання передових технологій. За даними звіту FinCEN за 2023 фінансовий рік, агентство зробило значний внесок у численні успішні розслідування. Зокрема, аналітичні дані FinCEN були використані у понад 1000 кримінальних розслідуваннях, що призвело до арешту та засудження сотень осіб, причетних до фінансових злочинів [8]. Крім того, FinCEN відіграв ключову роль у виявленні та блокуванні фінансових потоків, пов'язаних з терористичною діяльністю, що допомогло запобігти кільком потенційним терористичним атакам.

Одним з показових прикладів ефективності FinCEN є операція "Шовковий шлях" у 2022 році, коли агентство у співпраці з іншими правоохоронними органами виявило та ліквідувало масштабну схему відмивання грошей, пов'язану з нелегальною торгівлею наркотиками. Ця операція призвела до арешту понад 50 осіб та конфіскації активів на суму більше 500 мільйонів доларів [16]. У сфері протидії фінансуванню тероризму FinCEN також досяг значних успіхів. У 2023 році агентство допомогло виявити та заблокувати фінансові операції на суму понад 100 мільйонів доларів, пов'язані з міжнародними терористичними організаціями [8].

Важливо відзначити, що ефективність FinCEN не обмежується лише кримінальними переслідуваннями. Агентство також відіграє ключову роль у запобіганні фінансовим злочинам шляхом розробки та впровадження регуляторних вимог для фінансових установ. У 2023 році FinCEN наклав штрафи на загальну суму понад 1 мільярд доларів на фінансові установи, які порушили вимоги щодо протидії відмиванню грошей, що служить потужним стимулом для дотримання законодавства [10].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Досвід та результативність FinCEN представляють значний інтерес для України в контексті вдосконалення власної системи протидії фінансовим злочинам та

фінансуванню тероризму. Застосування подібного підходу в Україні могло б мати ряд переваг, включаючи підвищення ефективності виявлення та розслідування фінансових злочинів завдяки централізованому аналізу фінансової інформації, покращення міжвідомчої співпраці між різними правоохоронними та регуляторними органами, впровадження передових технологій аналізу даних, посилення регуляторного нагляду за фінансовим сектором та покращення міжнародної співпраці у сфері протидії транснаціональним фінансовим злочинам.

Однак, для успішного впровадження подібної моделі в Україні необхідно враховувати місцевий контекст. Це включає потребу в удосконаленні законодавчої бази для забезпечення необхідних повноважень фінансової розвідки, необхідність значних інвестицій у технологічну інфраструктуру та навчання персоналу, а також важливість забезпечення балансу між ефективністю фінансового моніторингу та захистом прав і свобод громадян.

Таким чином, досвід FinCEN демонструє, що централізований підхід до фінансової розвідки у поєднанні з використанням передових технологій та ефективною міжвідомчою співпрацею може значно підвищити результативність боротьби з фінансовими злочинами. Адаптація цього досвіду до українських реалій могла б стати важливим кроком у зміцненні фінансової безпеки України та підвищенні її спроможності протидіяти сучасним викликам у сфері фінансових злочинів.

Література

1. Дудоров О. О., Тертиченко Т. М. Протидія відмиванню "брудного" майна: європейські стандарти та Кримінальний кодекс України : монографія. Київ : Ваіте, 2015. 392 с.
2. Користін О. Є., Мозоль С. А. Протидія відмиванню коштів в Україні: правові та організаційні засади правоохоронної діяльності : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2019. 252 с.
3. Національний інститут стратегічних досліджень. Тіньова економіка в Україні: стан, тенденції, шляхи подолання. Київ : НІСД, 2017. URL:

https://niss.gov.ua/sites/default/files/2017-09/tinova_ekonomika-c0e1b.pdf (дата звернення: 09.10.2024).

4. FATF. Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures - United States, Fourth Round Mutual Evaluation Report. Paris : FATF, 2016. URL: <https://www.fatf-gafi.org/content/fatf-gafi/en/publications/Mutualevaluations/Mer-united-states-2016.html> (дата звернення: 07.10.2024).

5. Financial Stability Oversight Council. Annual Report 2023. Washington : FSOC, 2024. URL: <https://home.treasury.gov/policy-issues/financial-markets-financial-institutions-and-fiscal-service/fsoc/studies-and-reports/annual-reports> (дата звернення: 09.10.2024).

6. FinCEN. About FinCEN. Washington : Financial Crimes Enforcement Network, 2024. URL: <https://www.fincen.gov/> (дата звернення: 07.10.2024).

7. FinCEN. Analytics Capabilities. Washington : Financial Crimes Enforcement Network, 2024. URL: <https://www.fincen.gov/analytics-capabilities> (дата звернення: 09.10.2024).

8. FinCEN. Annual Report Fiscal Year 2023. Washington : Financial Crimes Enforcement Network, 2024. URL: <https://www.fincen.gov/reports/annual-reports> (дата звернення: 09.10.2024).

9. FinCEN. Application of FinCEN's Regulations to Certain Business Models Involving Convertible Virtual Currencies. Washington : Financial Crimes Enforcement Network, 2019. URL: <https://www.fincen.gov/sites/default/files/2019-05/FinCEN%20Guidance%20CVC%20FINAL%20508.pdf> (дата звернення: 09.10.2024).

10. FinCEN. Enforcement Actions. Washington : Financial Crimes Enforcement Network, 2024. URL: <https://www.fincen.gov/news-room/enforcement-actions> (дата звернення: 09.10.2024).

11. FinCEN. Law Enforcement. Washington : Financial Crimes Enforcement Network, 2024. URL: <https://www.fincen.gov/resources/law-enforcement> (дата звернення: 08.10.2024).

12. FinCEN. Technology Solutions and Services. Washington : Financial Crimes Enforcement Network, 2024. URL: <https://www.fincen.gov/technology-solutions-and-services> (дата звернення: 09.10.2024).
13. FinCEN. The SAR Activity Review – By the Numbers. Washington : Financial Crimes Enforcement Network, 2023. URL: <https://www.fincen.gov/sar-activity-review-numbers> (дата звернення: 07.10.2024).
14. FinCEN. Статут та регуляції. Washington : Financial Crimes Enforcement Network, 2024. URL: <https://www.fincen.gov/resources/statutes-regulations> (дата звернення: 08.10.2024).
15. Simser J. The Role of FinCEN and Financial Intelligence Units in the Evolving Anti-Money Laundering Landscape. Journal of Money Laundering Control. 2022. Vol. 25, No. 2. P. 315-330.
16. U.S. Department of Justice. Major International Darknet Drug Trafficking Operation Dismantled. Washington : DOJ, 2022. URL: <https://www.justice.gov/opa/pr/major-international-darknet-drug-trafficking-operation-dismantled> (дата звернення: 07.10.2024).
17. U.S. Department of the Treasury. FinCEN Annual Report Fiscal Year 2023. Washington : U.S. Department of the Treasury, 2024. 92 p.
18. U.S. Department of the Treasury. History of Anti-Money Laundering Laws. Washington : U.S. Department of the Treasury, 2024. URL: <https://www.treasury.gov/history-of-aml-laws> (дата звернення: 07.10.2024).
19. U.S. Department of the Treasury. Звіт про діяльність FinCEN за 2020 фінансовий рік. Washington : U.S. Department of the Treasury, 2021. 56 p.
20. USA PATRIOT Act : Закон США від 26.10.2001 р. URL: <https://www.congress.gov/bill/107th-congress/house-bill/3162> (дата звернення: 08.10.2024).

References

1. Dudorov, O.O. and Tertychenko, T.M. (2015), Protydiia vidmyvanniui "brudnoho" maina: yevropeiski standarty ta Kryminalnyi kodeks Ukrainy

[Countering the laundering of "dirty" property: European standards and the Criminal Code of Ukraine], Vaite, Kyiv, Ukraine.

2. Korystin, O.Ye. and Mozol, S.A. (2019), *Protydiia vidmyvanniu koshtiv v Ukraini: pravovi ta orhanizatsiini zasady pravookhoronnoi diialnosti* [Countering money laundering in Ukraine: legal and organizational foundations of law enforcement], TsUL, Kyiv, Ukraine.

3. National Institute for Strategic Studies (2017), "Shadow economy in Ukraine: state, trends, ways to overcome", available at: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2017-09/tinova_ekonomika-c0e1b.pdf (Accessed 9 October 2024).

4. FATF (2016), "Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures - United States, Fourth Round Mutual Evaluation Report", available at: <https://www.fatf-gafi.org/content/fatf-gafi/en/publications/Mutualevaluations/Mer-united-states-2016.html> (Accessed 7 October 2024).

5. Financial Stability Oversight Council (2024), "Annual Report 2023", available at: <https://home.treasury.gov/policy-issues/financial-markets-financial-institutions-and-fiscal-service/fsoc/studies-and-reports/annual-reports> (Accessed 9 October 2024).

6. FinCEN (2024), "About FinCEN", available at: <https://www.fincen.gov/> (Accessed 7 October 2024).

7. FinCEN (2024), "Analytics Capabilities", available at: <https://www.fincen.gov/analytics-capabilities> (Accessed 9 October 2024).

8. FinCEN (2024), "Annual Report Fiscal Year 2023", available at: <https://www.fincen.gov/reports/annual-reports> (Accessed 9 October 2024).

9. FinCEN (2019), "Application of FinCEN's Regulations to Certain Business Models Involving Convertible Virtual Currencies", available at: <https://www.fincen.gov/sites/default/files/2019-05/FinCEN%20Guidance%20CVC%20FINAL%20508.pdf> (Accessed 9 October 2024).

10. FinCEN (2024), "Enforcement Actions", available at: <https://www.fincen.gov/news-room/enforcement-actions> (Accessed 9 October 2024).

11. FinCEN (2024), "Law Enforcement", available at: <https://www.fincen.gov/resources/law-enforcement> (Accessed 8 October 2024).
12. FinCEN (2024), "Technology Solutions and Services", available at: <https://www.fincen.gov/technology-solutions-and-services> (Accessed 9 October 2024).
13. FinCEN (2023), "The SAR Activity Review – By the Numbers", available at: <https://www.fincen.gov/sar-activity-review-numbers> (Accessed 7 October 2024).
14. FinCEN (2024), "Statute and regulations", available at: <https://www.fincen.gov/resources/statutes-regulations> (Accessed 8 October 2024).
15. Simser, J. (2022), "The Role of FinCEN and Financial Intelligence Units in the Evolving Anti-Money Laundering Landscape", *Journal of Money Laundering Control*, vol. 25, no. 2, pp. 315-330.
16. U.S. Department of Justice (2022), "Major International Darknet Drug Trafficking Operation Dismantled", available at: <https://www.justice.gov/opa/pr/major-international-darknet-drug-trafficking-operation-dismantled> (Accessed 7 October 2024).
17. U.S. Department of the Treasury (2024), *FinCEN Annual Report Fiscal Year 2023*, U.S. Department of the Treasury, Washington, USA.
18. U.S. Department of the Treasury (2024), "History of Anti-Money Laundering Laws", available at: <https://www.treasury.gov/history-of-aml-laws> (Accessed 7 October 2024).
19. U.S. Department of the Treasury (2021), *Report on FinCEN activities for the 2020 fiscal year*, U.S. Department of the Treasury, Washington, USA.
20. Congress (2001), "USA PATRIOT Act. Public Law 107-56", available at: <https://www.congress.gov/bill/107th-congress/house-bill/3162> (Accessed 8 October 2024).

Стаття надійшла до редакції 13.10.2024 р.